

EGY FRANCIA LÁNY TAHITIN

Gauguin életművének meghatározó részét képezik a Tahitin készült alkotások. Az egzisztenciális rossz közérzet elől menekülve jutott el erre az egzotikus helyre, amely a tisztaságot és romlatlanságot jelentette számára. Először 1891-ben utazott Polinéziába, ahol elkezdte megörökíteni a maorik mindennapjait. Miután visszatért Franciaországba, az ott készült alkotások is magukon hordozták a Tahitin kialakult stílusjegyeket: innenől maszszív kompozíciók, erős kontúrok, élénk

színek és keleties arcvonások jellemezték munkásságát. 1895-ben visszatért Polinéziába, itt született a *Portré egy fiatal lányról (Vaïte Jeanne Goupil)* című festménye. Az alkotás Auguste Goupil francia ügyvéd megbízásából készült, aki családjával telepedett le Papeete közelében. A képen lánya, Jeanne Goupil látható, tahiti nevén Vaïte. A festményen ütköznek egymással a civilizált európai és a paradicsomi nomád lét jegyei: Vaïte kimért, merev testtartásban, modern ruházatban látható, ám a háttér élénk színe és a lány egzotikus arcvonásai már egy másik kultúráról árulkodnak. Az alkotás érdekessége, hogy míg Gauguin portréin az alany hangsúlyosabban van jelen,

a háttér pedig kevésbé részletgazdag, addig Vaïte alakja meglehetősen alárendelt a kép többi eleméhez – például a színes, mintás tapétához – képest. Gauguin képi világa álomszerű, összhangban az európai civilizációtól szinte érintetlen világokról alkotott elképzelésével. Goupil lánya is ebbe az álomba csöppent a képen; a tapétaminta és a maszkszerű arc pedig szinte hipnotizálja a nézőt. (Léopold Zsanett)

Gauguin and the Impressionists: Masterpieces from the Ordrupgaard Collection, Royal Academy of Arts, London, 2020. október 18-ig

Portré egy fiatal lányról (Vaïte Jeanne Goupil), 1896, olaj, vászon, 75 x 65 cm, Ordrupgaard Collection, Kopenhága, Dánia

KIOTÓTÓL KIFUTÓIG

Fiatal nő számára tervezett kimonó, 1800–1830, (valószínűleg) Kiotó
A Joshibi Art Museum jóvoltából

A Victoria and Albert Museum *Kimono: Kyoto to Catwalk* című kiállítása a járványhelyzet miatt hosszú hónapokig váratott magára, így viszonylag rövid idő jutott neki, mindössze október végéig látható. Pedig óriási forrásanyagot dolgoz fel: a 17. századig nyúlik vissza, amikor a gazdag

kereskedők fényűző igényeikkel felpezsdítették Japán textiliparát. Közben kiderül, hogy a ruha a kurtizánok kedvelt viselete volt, de fontos szerep jut a 21. századi daraboknak is – a tárlat egészen napjainkig tekinti át Japán nemzeti öltözetének kultúrtörténetét és popkulturális példáit. Felülíródik a közhely, miszerint ez egy tradicionális és ennél fogva idejétmúlt ruhadarab, hiszen láthatjuk, mennyire dinamikusan változik, főleg, amikor a divatvilágban is feltűnik.

A kimonót mindig is nagy publicitás és népszerűség övezte, amit annak is köszönhet, hogy nem a szabása a fontos, hanem a mintán, az anyagon és a színen van a hangsúly; a társadalmi státuszt, az identitást és a kulturális érdeklődést a színekkel és a díszítés változataival jelzi mind a mai napig. A merész vagy épp visszafogott változatok, pazar és egyszerű mintázatok pedig azt is megmutatják, hogyan képes egy ruhadarab egy ország történetéről is képet adni. Japán nemzetközi kereskedelme nyomon követhető az indiai chintz (nyomott mintás textil, amelyen általában világos színű alapon virág- vagy egyéb minta található) és a francia brokát megjelenésében. A kiállításon a popkultúra legkülönfélébb példáit is felsorakoztatták, ilyen Björk Alexander McQueen által tervezett ruhája, amelyet kimonó inspirált, Madonnáé, amit Jean-Paul Gaultier kreált, de a *Csillagok háborúja* Obi-Wan Kenobijának barna kimonója is bekerült a válogatásba. A kiállítás egyik legkülönlegesebb darabja egykoron Freddie Mercury tulajdonában volt. Az énekes többnyire otthonában viselte hétköznapi köntösként, de olykor a színpadon is feltűnt kifejezetten nőies kimonójában, amelyet 1975-ben vásárolt Japánban egy Queen-turné alkalmával. (Léopold Zsanett)

Kimono: Kyoto to Catwalk, Victoria and Albert Museum, London, 2020. október 25-ig

Tiziano Vecelli: *Vénusz és Adonisz*, 1553–1554, olaj, vászon, 186 x 207 cm
© Photographic Archive Museo Nacional del Prado, Madrid

MITOLÓGIAI MEETING

Idén tavasszal csupán három napig tartott nyitva a londoni National Gallery Tiziano-kiállítása, miután a pandémiát érintő óvintézkedések miatt március 18-án be kellett zárni az intézményt. A tárlat a művész 1551 és 1562 között festett, mitológiai jeleneteket ábrázoló képeit mutatja be, amelyek a kora újkori mitológia legeredetibb vizuális értelmezései közé tartoznak, és gazdag, kifejező képi világuknak köszönhetően az európai festészet történetének mérföldkövei. 1551-ben Fülöp spanyol herceg (később II. Fülöp király) Tizianót, Európa leghíresebb festőjét bízta meg, hogy készítsen egy festménycsoportot, amely Ovidius római költő *Átváltozások*jának történeteit mutatja be. Nem ez az első kiállítás a National Galleryben, amely teret ad ezeknek, 2012-ben már sikerült kiállítaniuk a hat műből hármat. Ezt megelőzően pedig a sorozat két darabját övezte nagy médiafigyelem: a *Diana és Callisto*,

illetve a *Diana és Akteon* című festmények közel kétszáz évig az edinburghi Scottish National Galleryben voltak láthatók, ám tulajdonosuk, Sutherland grófja 2008-ban anyagi okokra hivatkozva bejelentette a képek eladását. Akkor a londoni és edinburghi National Gallery nemzeti összefogásnak köszönhetően – amelyben például nagy szerep jutott Lucian Freudnak, David Hockneynak és Tracey Eminnek – jutott hozzá közösen a két festményhez. A sorozat egy másik képe, az *Akteon halála* pedig még 1972-ben került (szintén adományoknak köszönhetően) a múzeum gyűjteményébe. A National Gallery kiállítása több mint négy évszázad után egyesíti újra a sorozat mind a hat festményét – a bostoni Isabella Stewart Gardner Museumból érkezett az *Európa elrablása*, míg a madridi Pradóból a *Vénusz és Adonisz*. (Léopold Zsanett)

Titian: Love, Desire, Death, The National Gallery, London, 2021. január 17-ig